

НИКОЛАЙ ХАЙТОВ
СВИНЧЕ СЪС ЗВЪНЧЕ

chitanka.info

За да се случи тая кървава история, виновна беше дивата свинка, че заведе малките си толкова близо до граничния пост. Малките ѝ също бяха виновни: вместо да следват майка си, когато тя започна да бяга, те се изпокриха в накапалата по земята дъбова шума, като смятаха, че никой няма да ги види. Но граничарите умееха всичко да виждат: откриха ги и плениха две от малките свинчета. Занесоха ги на поста и дълго и шумно спориха какво да правят с пленените прасета. Някои се изказаха да бъдат заклани и опечени, но повечето се смилиха и решиха да ги опитомят. Сковаха набързо нова кочина, поставиха им вътре коритце с мляко и двете шарени дивачета се намериха в новото си жилище, зашеметени от неочакваната случка, с развързани крака и муцунки — приготвени за ровене.

Напразно: талпите на кочината не се поддаваха на никакво ровене и пленените свинчета трябваше да се примирят със своята кошарка. Отначало те изпитваха такава мъка за гората и свинското стадо, че макар да виждаха пред себе си копанята, не се докосваха до нея. Сетне гладът надви и те завряха зурлите си в прясното мляко.

Така започна опитомяването на дивите прасета, наречени от граничарите Жарко и Жвачко. Жарко получи своето име от светлокафявата си и с огнени отблясъци козина, а Жвачко — от ненаситната си лакомия. Той завираше цялата си муцуна в мляко, жвакаше, мляскаше и се облизваше, жабуркаше се, лочеше и пиеше, докато се издуе като гайда. Лакомията му беше толкова голяма, че понякога той влизаше в копанята с предните си крака, а граничарите дълго се смееха след това на млечнобелите чорапчета на Жвачко.

Това не бяха единствените различия между Жарко и Жвачко. Жарко — подозрителен и мълчалив — седеше все в тъмното къоше на кочината, а Жвачко — лекомислен и безгрижен — предпочиташе да се навърта около вратата. Неговото лекомислие отиде дотам, че когато веднъж Грудни, граничарят, посегна да го почеше, Жвачко не побягна, както би направил Жарко. Той остана на мястото си и щом Грудни напипа гъдела му зад ушите, Жвачко се отпусна, легна и вирнал краката, се остави да бъде чесан и разчесван, докато кожата му почервения. Чесането се повтори, потрети и се превърна в ежедневно забавление и за прасето, и за граничарите, защото внасяше веселба и смях в техния пълен с опасности и напрежение живот.

Груди след това направи опит да нахрани прасетата не с мляко, а с войнишка чорба и това имаше голям успех. Тоя път зажива не само Жвачко, но и Жарко. В надпреварването за чорбата и двете прасета влезнаха коритото и сбутали муцуните си една в друга, започнаха да се блъскат и хапят като врагове. За да пробват магическата привлекателност на войнишката чорба, една сутрин граничарите направиха така: пуснаха прасетата в заградения двор, изсипаха своите канчета, пълни с чорба, в коритцето и ги разхлопаха (хлопането означаваше сигнал за обяд). Едновременно с това те отвориха вратата на двора към гората. Дивите прасета можеха спокойно да избират: да влезнат при чорбата в кошарката или да хванат пътя към гората.

Намерили се изведнъж във от кошарката, пак на свобода, Жарко и Жвачко спряха като заковани, събраха глави, сякаш се съветваха какво да предприемат, и в следващия миг бяха готови да хукнат към отворената врата, когато се разнесе миризмата на вкусната чорба, чу се предизвикателното хлопане на войнишките канчета и стана чудо: вместо към гората двете прасета хукнаха към кочината презглава.

Убедени след тая „проба“, че дивите прасета са вече питомни, войниците решиха да не затварят повече вратата на кошарката. Така Жарко и Жвачко се намериха на двора, където със страст и увлечение се отдадоха на свинския си навик да ровят влажната земя.

Някои от граничарите спореха, дори се хванаха на бас, че прасетата все пак ще побягнат. Други, начело с Груди, настояваха да се вярва на прасетата и твърдяха, че вкусили веднъж от цивилизацията, те няма да побягнат. Първия ден поне прасетата не направиха опит за бягство и Груди спечели баса. Заедно с това той спечели званието „свинеукротител“ и „свинесърцевед“. Но между граничарите имаше и такива, които смятаха, че е рано да се говори още за опитомяване.

— Кажете, виждал ли е някой от вас опитомено диво прасе? — питаха те.

— Точно в това е нашата слава — отговаряха привържениците на Груди, — че ние опитомихме не едно, а две диви прасета.

Невярващите обръщаха внимание върху странното поведение на Жарко, който въртеше неспокойно очи, виреше уши и бягаше презглава, когато приближаваше човек. Вярващите обръщаха внимание върху поведението на Жвачко, който беше се вече научил да върви

подир граничарите в очакване на любимата порция чесане и грухтеше, като че благодареше на този, който му я даваше:

— Грух!... Грух!... Грух!

— Чух! — отговаряше Грудите. — Чух! — И забиваше коравите си пръсти зад ухото на лакомия Жвачко, за да му достави най-върховното удоволствие.

Тъй или инак спорът се разгорещи и Грудите се реши на смела постъпка. За да докаже, че прасетата са съвсем опитомени, той обяви, че следващата нощ ще остави отворени както вратата на кошарката им, тъй и вратата на двора, която водеше направо за гората. Постъпката беше смела и рискована. Дивите прасета бяха пленници на граничарите едва от три недели. Макар да знаеха вече вкуса на войнишката чорба, никой не можеше да каже какво става в тъмните ъгли на техните свински души. Бяха ли те забравили своите връстници от стадото, волните игри, топлата майчина гръд, вкуса на нейното мляко? Бяха ли забравили гъдела на сухата горска шума? Тези въпроси занимаваха, разбира се, и Грудите, но той беше смело момче, което обичаше рисковете, и остана на решението си: прасетата да бъдат освободени.

Не само това. Той предложи бас: ако прасетата избягат, Грудите поема задължението да пере партенките на граничарите от целия пост в продължение на месец. В замяна на това противниците на свинската свобода поемаха задължението да чешат Жвачко под опашката всеки ден по десет минути във времето, свободно от наряд. Вратите бяха отворени и прасетата се намериха на свобода. Какво са правили те през нощта — никой не знае. Уговорката беше никой с нищо да не се меси на прасетата, дори със звук! Дори с поглед! Когато на заранта, сънени още, граничарите станаха да видят какво е станало, в двора нямаше никакви прасета. Нито в кошарката. Всички гледаха какво ще каже Грудите, но той остана спокоен.

— Денят не е завършил — рече той. — Напротив, той сега започва.

Като каза тия думи, той извади канчето си и взе да го блъска с лъжицата. Подир няколко минути само отвън долетяха грухтене и в двора се втурна първо Жвачко, а сетне и Жарко. Бяха прекарвали нощта някъде наблизко в гората и се връщаха при първата покана за закуска. От тоя ден нататък, все едно дали прасетата преспиваха в двора, или в

гората, щом настъпваше време за разливане на чорбата, те неизменно се явяваха и лакомо се наяждаха.

Груди тържествуваше, а „неверниците“ вече изпълняваха баса. Всички идваха през почивката, за да изпълнят своя десетминутен наряд за чесане. Някои се опитаха да щипят Жвачко, за да го принудят да бяга, но кожата му беше достатъчно надебеляла, за да се плаши от такива шеги. Напротив — щипането го правеше по-доволен и щастлив, а грухтенето му преминаваше в тихо и блажено хъркане.

* * *

Свинската идилия се беше превърнала от щастливо събитие в обикновено ежедневиe, когато се случи нещо грозно и неочаквано, което наруши спокойствието на граничния пост „Кукуряк“. Една заран Жарко не се завърна нито за закуска, нито за обяд. Жвачко само дойде, но в такова състояние, че събуди много опасения и подозрения. Дойде с окаляни крака, рошава четина и драскотини по корема. От звяр ли бяха гонени прасетата? Изяден ли беше Жарко, или беше само ранен?

Никой не допускаше да е побягнал, но след като войниците претърсиха цялата гора и не откриха нито кървави дири, нито следи от някаква борба — подозрението, че Жарко е избягал, постепенно взе да си пробива път. То се дори засили, когато един от постовете се върна и обади, че през нощта дочул шумове, които наподобявали шумоленето на едър дъжд. Всички познаваха шумовете в гората и знаеха, че преминаването на свинско стадо през гората много наподобява шума от едри капки дъжд.

На това се противопоставяше Груди. Ако Жвачко и Жарко бяха попаднали в своето стадо, защо Жвачко се беше върнал, а Жарко е останал? Беше ли възможно двете прасета да бъдат толкова различни? В края на краищата Жарко може да се е загубил!

Така мислеше Груди и за да не се загуби и Жвачко, реши да му върже звънче. Хем да плаши зверовете, ако се опитат да го нападнат, хем да сочи на граничарите къде е, ако се загуби из гората като Жарко.

Свинче със звънче!... Тая необикновена идея допадна изведнъж на всички. Намерено беше звънче и пред очите на целия пост се извърши церемонията на неговото връзване. Един стар войнишки

ремък бе разпран и скъсен, зашиха му една бронзова закопчалка и с негова помощ медното звънче, което висяло някога на някакво теле, се намери на врата на дивото прасе.

Щом прасето се намери със звънче, то разлюля главата си, като че искаше да се освободи от странната вещ, но звънчето още повече се разхлопа и подплашеното свинче търти из двора. Никога граничарите не бяха се смели тъй силно и сърдечно, както се смяха той ден. Слисаният Жвачко скачаше, бягаше, въртеше си главата, а войниците все повече и повече се смееха, докато най-сетне прасето свикна със звънчето и престана да лудее. Само от време на време то се стряскаше, за да предизвика изблик на смехове и кикот. Тогава още никой не предполагаше, че звънчето ще донесе не само смях, но и беда, и скръб.

Минаха няколко дни. Жвачко свикна със звънчето, свикнаха и граничарите. По звънчето те винаги разбираха какво прави свинчето: чеше ли се, рови ли из двора, или яде. Или пък ходи из гората за жельди. Есента бе настъпила и жельдите се ронеха — едри, лъскави и тежки, — а вятърът бързаше да ги зарови с ланска шума, за да не измръзнат през идващата зима. Жельдният аромат се носеше из цялата гора. И той навярно бе виновен за онова, което се случи, разтревожи целия пост и реши съдбата на прасето.

А какво се случи?

Случи се нощ облачна и тъмна. Случи се, че вятърът духаше от гората към поста. Жвачко се беше прибрал в своята кочина, а граничарите отдавна бяха заспали сладък сън. Но ето, вятърът донесе някакви звуци, които накараха свинското сърце на Жвачко да забие бързо-бързо: наблизко минаваше неговото стадо. В това нямаше никакво съмнение. На свинчето дори се стори, че дочува грухтене, и не какво да е, а тъкмо това, с което старата свинка събираше пръснатите по гъсталаците прасета. Всичко това накара Жвачко да скочи на крака. Миг след туй — забравил звънчето, което хлопаше на шията му — той се втурна през вратата към гората. Войниците спяха, вятърът духаше и никой не чу звънчето. Само след няколко минути Жвачко — втори път, откакто беше храненик на граничарите — се намери при своето стадо.

Сега му е мястото да обясним, че първия път той срещна стадото с Жарко, но Жарко остана, а той, като си припомни вкусната чорба, затича се към поста презглава и нито грухтенето на майката, която го викаше, нито сърдитите погледи на старите глигани успяха да го

върнат. Тогава и старата му майка, и глиганите се държаха, като че нищо не беше се случило с Жарко и Жвачко. Но сега при неговото появяване всички вдигнаха глави и го загледаха, като че не беше дете на старата свинка, а дете на вълк.

Защо?

Жвачко забеляза Жарко и тръгна към него, но Жарко отскочи, като че бе настъпил отровна змия. Едва тогава той разбра, че причината за всичко е звънчето. Опитваше ли се Жвачко да влезе в стадото, стадото мигом се оттегляше. Той пак се опитваше да го настигне, но стадото хукваше отново, докато най-сетне Жвачко заедно с цялото стадо се намериха в най-непристъпните гъсталаци на вековната гора.

Мястото, където спряха, представляваше горска поляна, заградена от стволите на престарели дъбове, чиито клони закриваха, току-речи, цялото небе. Стволите на старите дървета бяха излъскани от чесане на свинските гърбини. Кората им беше полуизтрита от точене на свинските зъби, а земята — претъпкана от копитата на глиганите. Ако беше с година по-стар, Жвачко щеше да знае, че това скришно, сбутано в планината място, се нарича „Кървава поляна“. Ако беше още по-стар, той щеше да знае, че тука стават двубоите между глиганите съперници и се решава кой ще бъде водачът и кои — негови помощници. Че тука в минути на опасност се събира цялото стадо, за да решава въпросите на своята безопасност — събрания бурни понякога, а понякога и кървави.

Свинчето не знаеше всичко това и с интерес наблюдаваше как старите глигани-ветерани заемат място под стеблото на най-дебелия дъб, а край тях се разполагат свинките, свъртели около себе си ланските и тазгодишните прасета; и как два глигана с наперени уши и криви зъби застават на стража край пътеката. Жвачко се досети за какво беше това събрание чак когато от двете му страни изникнаха неочаквано две от младите прасета и с бялото на очите си му дадоха знак да не мърда.

Нима се страхуваха от него? В следващия миг работата стана ясна: между ветераните-глигани се изправи глиганът с най-много рани и започна с пъхтене и грухтене такава реч:

— Почитаеми глигани с рани. Уважаеми свинки и прасета млади. Свинският трибунал започва съденето на издайника. Обвинител може

да е само който има рана, а защитник — всеки от нашето стадо. Обвинители, вдигнете своя глас! Защитници, пригответе си речите!

В интереса на истината налага се да обясним, че речта на стария глиган не беше тъй гладка, както я предадохме ние, но тя иначе не може да се предаде. „Почитаеми глигани с рани, уважаеми свинки и прасета млади“ например се състоеше само от едно „грух“, наподобяващо повече хълцане, отколкото истинско грухтене, придружено с обръщане главата към глиганите с рани и с мимолетен поглед към старите свинки. Младите прасета не бяха удостоени нито с поглед, нито със знак, но затова пък казаното „грух“ не беше краткото обикновено „грух“, а удължено най-малко с две „у“-та, което означаваше на свински език обръщение към най-младите. С такива неуловими за човешкото ухо интонации започна съденето на свинчето:

— Орелът е опасен, но човекът е по-опасен от орела — взе думата един глиган с криво рамо. Като малък той беше краден от орел, изпуснат и ранен. Оттогава всяка своя реч започваше с орела. — Човекът плени прасето и му върза звънче. Защо? Ясно е и за глупака, че той иска да го направи предател на свинското стадо. А какво се полага на предателите — всеки знае! — завърши Кривото рамо.

— Не съм предател! Не съм! — заквича Жвачко, разбрал и къде се намира, и какво го чака. Неговите пазачи — младите глигани — едновременно се обърнаха и го сръгаха със свинските си зурли, но той успя да извика:

— Звънчето не съм си вързал аз!

— А защо, когато миналия път дойде при нас, изостави свинското си стадо и пак се върна при човеците? — обади се едноок глиган, загубил окото си в борба с вълка.

Свинчето наведе глава.

— Заради чорбата — полугласно отговори то. — Вие не знаете какво е чорба!

— Но знаем какво е човекът! — грухна едноокият сърдито с такава сила, че клоните на дъба затрепераха.

— Знаеме човека, знаем! Той ни е пържил и пекъл! — обади се и други ветерани глигани и козината им настръхна, за да покажат дълбоките си рани. Един показваше простреляното си ухо, друг — кълката си, хапана от куче, трети — челото си, нашарено от резките на съчмите, и тъй нататък, и тъй нататък.

— Вие знаете, но аз не знаех какво е човек! — тихо рече Жвачко.

— Твоят брат също не знаеше, но предпочете своето стадо пред кочината и чорбата! — забеляза някаква свинка и строго изгледа налякалите около нея прасета.

— Работата е там — обади се отново глиганът с кривото рамо, — че ти си предпочел чорбата пред свинската ти свобода!

— Това е предателство!... Заслужава смърт! — натърти председателят на трибунала, глиганът с най-много рани.

— Смърт!

— Смърт!

— Смърт! — ревноха глиганите с рани и клоните на дъба затрепераха отново от мощното ехо на свинското грухтене.

— Милост за прасето! — чу се гласчето на някакво си недорасло. — То не е виновно, че са му закачили звънче.

Между връстниците на Жвачко настъпи оживление:

— Не е виновно прасето!

— Измамил се е прасето!

— Сгрешило е?

Глиганът с най-много рани тупна с крак и се изправи рунтав и наежен:

— Недорасли-и! Вие забравяте опасността, която ни застрашава!

— Ще отидем в най-гъстите гори, където звънчето няма да се чува — обади се прасето, което първо каза „милост“.

— Ушите на ловните кучета улавят дори бръмченето на комари! — противопостави се Едноокия и здравето му око блесна като боен зъб.

— Ще се пазим!

— С това клепало на врата?

Споровете се прекъснаха от изказването на Кривото рамо:

— Вие знаете ли какво е орел?

— А какво е вълкът имате ли си представа? — изгрухтя едноокият глиган.

— Спорът е излишен! — намеси се председателят на трибунала. — Като най-стар мога да ви кажа, че подсъдимото свинче е осъдено на смърт не от нас глиганите, а от човека. То ще умре задушено от ремъка на своето звънче, когато вратът му стане като нашите!

Настъпи тишина. Между младите свинчета се чу сподавено ридание. Дори вятърът престана да си играе с листата на дъба.

Тогава една свинка се разчувствува и каза:

— Защо, уважаеми глигани с рани, да се убива прасето, когато може да се замени смъртното му наказание с изгнание? Нека да походи из гората със звънец, за да разбере само в каква се е беда натикало.

— Изгнание!

— Изгнание!

— Изгнание! — завикаха едно през друго маловръстните прасета.

Глиганите с рани се спогледаха. И съдбата на свинчето със звънче щеше да е друга, ако не беше се намесил един престарял глиган, който винаги мълчеше Той силно изгрухтя:

— Страшно!...

— Страшно, страшно! — продължи старият глиган. — Страшно е, когато развратът между прасетата се посява открито. Нашата сила е в нашето стадо, а вие проповядвате изгнание! Едно прасе само да скита, за да срами открито свинското ни племе. Да се гаврят лисиците с него!

Глиганът се задъхваше от ярост, но не спря свирепата си реч:

— Стадото е за нас свещено! И не бива да се нарушава правилото. Прасето трябва да умре!...

Председателят на трибунала се обърна към майката на провиненото прасе:

— Ваша е последната дума!... Говорете!

Свинката хвърли поглед на събраните около нея прасета, след това впери очи в лицата на глиганите с рани. И рече:

— Аз съм майка. Вие, съдници, решавайте!

Глиганите с рани събраха глави и си рекоха нещо нечуто, след това водачът изправи главата си, а прасетата и свинките станаха прави.

— В името на свинското стадо — рече той — изменника осъждаме на смърт за назидание на всички, които сега или някога ще сменят свободата за копаня човешка чорба...

При тези думи стражите-глигани сръгаха прасето да върви и изчезнаха в храсталака. Звънчето зазвъня безгрижно, но всички знаеха, че всеки звън отброява последните минути на един осъден. Звънчето заглъхна, а сетне спря. Чу се тропот и тъпи удари последваха и пак

настъпи обикновената горска тишина. От съседните дървета се отрониха няколко кървавожълти листа и паднаха на земята — сълзи, отронени от старата гора заради това, което бе видяла.

* * *

След време залутани в гората граничари намериха трупа на свинчето със звънче, прободено от свински зъб. Ударът беше нанесен с такава сила, че беше заковал прасето за дънера на съседното дърво и то висеше като приковано на позорен стълб заедно с пречупения свински зъб. Граничарите разбираха какво е „измяна“ и „дълг“. Те изследваха също следите на „Кървава поляна“, дешифрираха, както се казва, случката и ми я разказаха.

Както са ми я разказали, така ви я предадох.

Ако имате въпроси, питайте граничарите на пост „Кукурмяк“.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.